

Redakcja naukowa
Magdalena Hawrysz
Marzanna Uździcka
Anna Wojciechowska

Zielonogórskie
SEMINARIA
Językoznawcze
2014

ZIELONOGÓRSKIE
SEMINARIA JĘZYKOZNAWCZE

2014

**Język
w życiu wspólnoty**

Redakcja naukowa

Magdalena Hawrysz
Marzanna Uździcka
Anna Wojciechowska

Zielona Góra 2015

RADA WYDAWNICZA

Andrzej Pieczyński (*przewodniczący*),
Beata Gabryś, Anna Walicka, Rafał Ciesielski, Zdzisław Wołk,
Krzysztof Witkowski, Bohdan Halczak, Van Cao Long, Michał Drab,
Marian Adamski, Marian Nowak, Franciszek Runiec (*sekretarz*)

RECENZENCI

Danuta Bieńkowska, Zofia Bilut-Homplewicz, Marek Cybulski,
Waldemar Czachur, Ewa Kołodziejek, Tomasz Lisowski, Marzena Makuchowska,
Ewa Malinowska, Artur Rejter, Mirosława Siuciak, Urszula Sokólska, Irena Szczepankowska,
Kamilla Termińska, Maria Wojtak, Ewa Woźniak

KOMITET WYDAWNICZY

Marzanna Uździcka (*przewodnicząca*), Magdalena Hawryś (*sekretarz*),
Anna Wojciechowska (*sekretarz*)

RADA NAUKOWA

Alena Jaklová (Czechy/Czeskie Budziejowice), Ała Krawczuk (Ukraina/Lwów),
Matthias Rammelmeyer (Niemcy/Bonn), Stanisław Borawski (Polska/Zielona Góra),
Marian Bugajski (Polska/Zielona Góra), Marek Cybulski (Polska/Łódź),
Elżbieta Umińska-Tytoń (Polska/Łódź)

Wersja pierwotna drukowana

REDAKCJA JĘZYKOWA

Beata Szczeszek (język polski)
Irmina Kotlarska (język angielski)
Piotr Krycki (język niemiecki)

REDAKCJA TECHNICZNA

Jolanta Karska

© Copyright by Uniwersytet Zielonogórski
Zielona Góra 2015

ISSN 2299-4572

ISBN 978-83-7842 -233-4

OFICyna WYDAWNICZA UNIwersytetu ZIELONOGÓRSKIEGO

65-246 Zielona Góra, ul. Podgórna 50, tel./faks (68) 328 78 64
www.ow.uz.zgora.pl, e-mail: sekretariat@ow.uz.zgora.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
Jerzy Biniewicz , <i>Traktat matematyczny Geometra Polski Stanisława Solskiego – początki polskiego dyskursu naukowo-dydaktycznego</i>	7
Jarochna Dąbrowska-Burkhardt , <i>Frazeologiczny związek wyrazowy „polski hydraulik” <polnischer Klempner> w polskim i niemieckim dyskursie publicznym w 2005 r.</i>	23
Magdalena Idzikowska , <i>Zwyczaje językowe w komunikacji grup internetowych na przykładzie forum rodzicielskiego</i>	37
Magdalena Jurewicz-Nowak, Iwona Pałucka-Czerniak , <i>Od prośby do nakazu. Rada w Poradniku domowym Jacka Dziarkowskiego</i>	53
Irmina Kotlarska , <i>Grammatyka dla Polaków chcących się uczyć angielskiego języka (1788) z historycznojęzykoznawczego punktu widzenia. Rekonesans badawczy</i>	73
Anna Kuzio , <i>Theoretical and Practical Problems of Acquiring Competence in Intercultural Communication in Polish, English and Russian</i>	91
Jörn Münkner , <i>Wahrnehmungsspiele in Flugblättern der Barockzeit</i>	101
Agnieszka Niekrewicz , <i>Językowe sposoby zbiorowego kreowania typów bohaterów w memach internetowych</i>	117
Mateusz Półtorak , <i>Komunikowanie o literaturze kryminalnej w internecie (na podstawie blogu Żywi i umarli Mariusza Czubaja)</i>	131
Ewa Siatkowska , <i>Polski leksem interes oświetlony ze wszystkich stron</i>	151
Magdalena Steciąg , <i>Kultywacja języka – starsze i nowsze koncepcje w ujęciu ekolingwistycznym</i>	163
Dorota Szagun , <i>Językowy obraz konia w polszczyźnie jako wyraz tradycji</i>	

<i>wspólnoty szlacheckiej</i>	177
Arletta Szmorhun , <i>Sprache und Gewalt – Zum Störpotenzial familiärer Kommunikation am Beispiel literarischer Darstellungen</i>	193
Marzanna Uździcka, Rafał Zarębski , <i>Wokół dydaktyki diachronii językoznawczej</i>	213
Anna Wojciechowska , <i>Warunki funkcjonowania prawno-administracyjnej odmiany polszczyzny w XIX wieku</i>	227
Ewelina Woźniak-Wrzesińska , <i>Tradycja i nowoczesność w formułach powitań i pożegnań na przykładzie języka mówionego mieszkańców gminy Zadzim</i>	239
Paweł Zimniak , <i>„Gesprochene“ Menschen. Soziale „Spieler“ als Produkte diskursiver Praktiken</i>	249
Iwona Żuraszek-Ryś , <i>Język protokołów z posiedzeń Towarzystwa Polskich Rzemieślników w Zielonej Górze</i>	263

WSTĘP

Nie jest niczym nowym powiedzieć, że język jest jednym z podstawowych środków integracji społecznej. Z osobami mówiącymi tak jak my łączy nas więź, z nimi tworzymy wspólnotę komunikacyjną. Integrująca funkcja języka sprawia, że staje się on przedmiotem zainteresowania nie tylko ze względu na samego siebie, ale również dlatego, że umożliwia uczynić obiektem poznania swoich użytkowników, a w konsekwencji także relacje zachodzące między językiem i wspólnotą.

Tej właśnie problematyce, czyli językowi w życiu wspólnoty, zostały poświęcone studia zgromadzone w niniejszym tomie „Zielonogórskich Seminarium Językoznawczych”. Zaproszenie do publikacji przyjęli przedstawiciele ośrodków naukowych z Gorzowa Wielkopolskiego, Łodzi, Warszawy, Wrocławia. Uniwersytet Zielonogórski reprezentują językoznawcy z Instytutu Filologii Polskiej oraz angiści i germaniści. Specyfiką bieżącego numeru jest włączenie dwóch prac prezentujących optykę literaturoznawczą, komplementarną wobec spojrzenia lingwistycznego. Wspólnota jest w istocie pojęciem ponaddiscyplinarnym, a skupienie na niej badań potwierdza integralność nauk filologicznych.

Szerokie sformułowanie tematu niniejszego tomu pozwoliło autorom na podjęcie różnorodnych analiz, które sprzyjają ukazywaniu relacji język-wspólnota z wielu perspektyw.

Po pierwsze, otrzymujemy wgląd we wspólnoty determinowane różnymi czynnikami: Autorzy poddali obserwacji wspólnoty narodowe (J. Dąbrowska-Burkhardt, I. Kotlarska, A. Kuzio, J. Münkner, E. Siatkowska, M. Steciąg, D. Szagun, M. Uździcka i R. Zarębski), terytorialne (I. Żuraszek-Ryś, E. Woźniak-Wrzesińska), intelektualne (J. Biniewicz, M. Jurewicz-Nowak i I. Pałucka-Czerniak), profesjonalne

(A. Wojciechowska), oparte na jedności doświadczeń (M. Idzikowska, A. Szmorhun), wartości (A. Niekrewicz) i zainteresowań (M. Półtorak).

Po drugie, bardzo różnorodny – pod względem chronologicznym, tematycznym i gatunkowym – jest także materiał językowy poddawany obserwacji: od pojedynczych leksemów (E. Siatkowska), przez frazeologię (D. Szagun), aż po obszerne teksty, jak utwory z zakresu literatury pięknej (A. Szmorhun), XVII-wieczny traktat matematyczny (J. Biniewicz), pierwszy, pochodzący z XVIII wieku, podręcznik do nauki języka angielskiego dla Polaków (I. Kotlarska), XIX-wieczny poradnik medyczny (M. Jurewicz-Nowak i I. Pałucka-Czerniak), druki ulotne (J. Münkner), ponadregionalna prasa polska i niemiecka (J. Dąbrowska-Burkhardt), wypowiedzi prawno-administracyjne (A. Wojciechowska, I. Żuraszek-Ryś), portale internetowe (M. Idzikowska), memy internetowe (A. Niekrewicz), blog internetowy (M. Półtorak), akty grzecznościowe (zaproszenie i komplement – A. Kuzio; powitania i pożegnania – E. Woźniak-Wrzesińska).

Po trzecie wreszcie, poznajemy funkcje, jakie pełni język w określonej wspólnocie. Analizy ujawniają sposoby rejestrowania refleksów wiedzy o systemach wartości i obyczajach (J. Münkner, E. Siatkowska, D. Szagun, E. Woźniak-Wrzesińska), utrwalania i upowszechniania różnorodnych form życia wspólnotowego (A. Wojciechowska, I. Żuraszek-Ryś), demaskowania stereotypowego sposobu postrzegania i interpretowania świata (A. Niekrewicz), osiągania zmian społecznie pożytecznych (M. Jurewicz-Nowak i I. Pałucka-Czerniak), upowszechniania wiedzy i przybliżania osiągnięć nauki nieprofesjonalistom czy też wykorzystania wiedzy wyspecjalizowanej w praktyce (J. Biniewicz, I. Kotlarska, M. Uździcka i R. Zarębski), umożliwiania komunikacji interkulturowej (J. Dąbrowska-Burkhardt, A. Kuzio), kreowania nieoficjalnej, familiarnej sytuacji komunikacyjnej (M. Idzikowska) lub sytuacji o nacechowaniu przemocowym (A. Szmorhun). Ponadto prace ukazują wpływ dyskursu na znaczenia kulturowe i układy społeczne (P. Zimniak) oraz problemy języka jako wartości w epoce postmodernizmu (M. Steciąg).

Żywimy nadzieję, że lektura prezentowanych tu rozpraw okaże się przyjemna i pożyteczna, a ponieważ – co oczywiste – zgromadzone prace nie wyczerpują tytułowego zagadnienia, być może niniejszy tom stanie się podniętą do kolejnych badań wzbogacających i uzupełniających wiedzę o języku w życiu wspólnoty.

*Magdalena Hawrysz
Marzanna Uździcka
Anna Wojciechowska*